

ACTA UNIVERSITATIS LODZIENSIS
FOLIA LIBRORUM 2 (25), 2017
ISSN 0860-7435

Renata Malesa

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
e-mail: r.malesa@poczta.umcs.lublin.pl

[Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa „Książka w mediach, media w książce. Korespondencje i transpozycje” (Lublin, 12–13 października 2017 r.)

DOI: <http://dx.doi.org/10.18778/0860-7435.25.18>

Dyskusja nad charakterem wzajemnych relacji pomiędzy książką drukowaną a innymi środkami przekazu trwa od wielu lat i nabiera szczególnego znaczenia w epoce ekspansywnego rozwoju mediów cyfrowych. Zorganizowana przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie w dniach 12–13 października 2017 roku konferencja „Książka w mediach, media w książce. Korespondencje i transpozycje” była kolejnym przyczynkiem do tych rozważań.

Organizatorzy postawili sobie za cel wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami wielu dyscyplin, przede wszystkim bibliologii i informatologii, ale także literaturoznawstwa, medioznawstwa, kulturoznawstwa, językoznawstwa oraz praktyków zajmujących się książką lub mediami. Zastanawiano się nad miejscem książki we współczesnej przestrzeni medialnej, a także charakterem (substytucyjnym, komplementarnym, czy może kolizyjnym?) wzajemnych relacji pomiędzy słowem drukowanym a innymi mediami.

Wyróżnione obszary problemowe: status książki we współczesnej przestrzeni medialnej, problemy metodologiczne i terminologiczne w kontekście badań nad książką w zmediatyzowanej kulturze, ewolucja książki jako środka

Renata Malesa

przekazu (książka elektroniczna, interaktywna, konwergencyjna, sieciowa, hybrydowa etc.), jej obecność w prasie, radiu, telewizji, kinie, Internecie, media społecznościowe jako przestrzeń funkcjonowania tegoż medium, czy jej recepcja w kulturze medialnej, okazały się na tyle interesujące, że spotkały się z dużym oddźwiękiem w całej Polsce.

Rys. Plakat konferencji „Książka w mediach, media w książce. Korespondencje i transpozycje”

Źródło: mat. własne IINiB UMCS w Lublinie

W obradach wzięło udział około 50 przedstawicieli ośrodków naukowych, bibliotek, nauczycieli, studentów i doktorantów oraz osób związanych z mediami z całej Polski. Organizatorów bardzo ucieszył liczny udział przedstawicieli lubelskich bibliotek naukowych i publicznych.

Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja...

Najszerzej reprezentowane było środowisko bibliologów i informatologów. Swoje referaty zaprezentowali również poloniści, kulturoznawcy oraz pracownicy mediów lokalnych. Ogółem w ciągu dwóch dni obrad wygłoszono 28 referatów w siedmiu sesjach.

Konferencję otworzyła dr Anita Has-Tokarz w imieniu nieobecnej z powodu choroby prof. dr hab. Marii Judy (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS). Powitała wszystkich zgromadzonych gości oraz przekazała życzenia owocnych obrad. Swoje słowo powitania za jej pośrednictwem przekazały również władze Wydziału Humanistycznego, dr hab. prof. UMCS Robert Litwiński oraz prof. dr hab. Małgorzata Karwatowska, którym obowiązki służbowe nie pozwoliły osobiście uczestniczyć w sesji.

Pierwszym dwóm sesjom konferencji przewodniczyła prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek (Uniwersytet Warszawski). Obrady rozpoczęła dr hab. Małgorzata Góralska (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego), wygłaszając referat *Kultura książki przez pryzmat zwrotów badawczych w humanistyce*. Autorka zwróciła uwagę na fakt, iż współczesna rzeczywistość komunikacyjna staje się coraz bardziej złożonym polem badawczym, przede wszystkim ze względu na dynamikę zachodzących w niej przemian, a próby poszukiwania wspólnych mianowników w humanistycznej refleksji na temat przeobrażeń kultury współczesnej zaowocowały pojawieniem się licznej grupy „zwrotów” badawczych (zwrot cyfrowy, zwrot afektywny, zwrot ikoniczny, zwrot performatywny itd.). W referacie podjęto próbę oceny w jakim stopniu wybrane zwroty badawcze stanowią przydatną perspektywę do analizy przemian zachodzących w obszarze kultury książki.

Kolejne wystąpienie również dotyczyło problemów metodologicznych. Przedstawił je dr hab. Marek Nahotko (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego). Referat *Teoria schematów mentalnych w badaniu ewolucji książki jako gatunku publikacji* dotyczył zmian zachodzących w gatunkach tekstów, głównie książek, w wyniku stosowania nowych technologii publikowania. Zmiany te rozpatrywane były w kontekście indywidualnych procesów mentalnych komunikujących się jednostek (schematów). Badania takie wynikały z hipotezy, że zmiany w środowisku, np. procesach publikowania, znajdują swoje odzwierciedlenie w strukturach mentalnych człowieka. Według autora pojęcie książki elektronicznej wywodzi się w sposób oczywisty z pojęcia książki (drukowanej), ale uległo radykalnym zmianom. W wyniku dynamiki tych zmian książka elektroniczna staje się metaforą książki, a pojęcie ebooka jest bardziej abstrakcyjne. Proces ten powoduje wyłonienie nowych gatunków, typowych jedynie dla środowiska elektronicznego.

Dr hab. Iwona Morawska, prof. UMCS (Instytut Filologii Polskiej UMCS) przedstawiła referat „*Ekranony czytelnik*” jako *wyzwanie edukacyjne*. Zajęła się problemem „ekranowości” czytania dzieci i młodzieży oraz konsekwencjami jakie zmiana nawyków czytelniczych powoduje dla procesu edukacji polonistycznej.

Jako ostatni referent w pierwszej sesji wystąpił dr hab. Michał Rogoż, (Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie). Wystąpienie pt. *Polskojęzyczna przestrzeń internetowa wokół powieści „Hobbit czyli tam i z powrotem” Johna Ronalda Reuela Tolkiena* dotyczyło specyficznej sferosfery, jaka powstała wokół tegoż utworu. Analizie poddano m.in. wyniki wyszukiwarek internetowych odnoszące się do hasel: Hobbit, Smaug, Bilbo Baggins. Uwagę autora zwróciło wyższe pozycjonowanie informacji odnoszących się bezpośrednio do filmu w stosunku do tych opisujących książkę.

Po przerwie kawowej i dyskusjach kuluarowych wznowiono obrady. Druga sesja dotyczyła różnych form obecności książki w prasie i radiu. Tematem wystąpienia dr hab. Magdaleny Przybysz-Stawskiej (Katedra Bibliologii i Informatologii UŁ) była książka w prasie polskiej. Autorka poddała analizie związku książki z prasą. Uwzględniła ich różne aspekty: gatunki dziennikarskie, funkcje, rolę, spojrzenie wydawców, księgarzy, dziennikarzy oraz konteksty: polityczny, historyczny, technologiczny czy kulturowy. Zastanawiała się, czy związki te mają charakter synchroniczny czy diachroniczny, czy to wydawcy i redaktorzy kształtują formę i funkcję przekazu związanego z książką, czy forma informacji o książce w prasie jest odpowiedzią na oczekiwania odbiorców oraz czy czynnik historyczny i kulturowy determinuje postać informacji o książce w prasie. Według niej tylko ujęcie diachroniczne w połączeniu ze spojrzeniem synchronicznym daje pełny obraz związków prasy i książki.

Problematyki obecności książki w prasie dotyczył też kolejny referat mgr Agnieszki Kidy-Bosek (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS) zatytułowany *Informacja o książce na łamach kwartalnika literackiego „Akcent”*. Autorka przedstawiła różne formy obecności książki i literatury na łamach tego czasopisma literacko-artystycznego. Są to m.in.: recenzje, zapowiedzi wydawnicze, fragmenty tekstów, artykuły literaturoznawcze, wywiady z pisarzami czy reklamy wydawnicze.

Dwa kolejne wystąpienia dotyczyły obecności książki w radiu. Dr Małgorzata Żurakowska (Katolicki Uniwersytet Lubelski i Radio Lublin) omówiła zagadnienie literatury w polskim radiu. Odniosła się do ustawy medialnej, misji radia oraz form prezentowania książki na antenie. Jako wieloletni pracownik działu publicystyki kulturalnej Radia Lublin przedstawiła okiem praktyka problemy dotyczące prezentowania współczesnej literatury (m.in. opłaty do

ZAiKS). Natomiast dr Aneta Wójciszyn-Wasil (Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej KUL) skupiła się na reporterskich formach prezentowania literatury w radiu. Omówiła wyznaczniki gatunku jakim jest reportaż radiowy, historię sluchowisk oraz przedstawiła przykłady reportaży powstałych na bazie książek, m.in. reportaż „Wojtek” powstały w oparciu o książkę Grażyny Jagielskiej „Miłość z kamienia”

Po południu odbyły się dwie sesje. Pierwsza, której przewodniczyła dr hab. Anna Dymmel (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS) zawierała cztery referaty, jeden poświęcony bajkom muzycznym oraz trzy dotyczące obecności książki w telewizji. Dr Agnieszka Fluda-Krokos (Instytutu Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie) zaprezentowała referat *Starych sluchowisk czar – bajki muzyczne w nowej odstonie*. Omówiła definicję bajki muzycznej i sluchowiska, materiał badawczy, którym były bajki muzyczne na rynku polskim (przykład wydawnictwa Omedia) oraz ich funkcje i rolę w rozwoju dzieci. Przedstawiła statystyki dotyczące producentów tej formy, tytułów, autorów, wykonawców, reżyserów i muzyki. Ogółem w latach 2002–2017 w wydawnictwie Omedia ukazało się 117 tytułów bajek muzycznych (oryginalnych lub adaptacji).

Problematykę obecności książki w telewizji rozpoczęło wystąpienie mgr Ewy Hadrian (Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie), wieloletniej współtwórczyni programu „Afisz” w Telewizji Lublin. W swoim referacie zatytułowanym *Książka na afisz, czyli miejsce dla literatury w lubelskich mediach. Refleksje praktyka*, Autorka zastanawiała się nad rolą informacji kulturalnej w prasie, radiu i telewizji, ubolewała nad brakiem publicznego dyskursu o życiu kulturalnym i literackim w mediach oraz zaprezentowała magazyny poświęcone książce w lokalnej telewizji. „Afisz” to program publicystyki kulturalnej w TVP Lublin, obecny na antenie od 17 lat. Jego integralną częścią jest „Wypożyczalnia”, w której autorka rozmawia o książkach. W ciągu 17 lat program miał kilkuset rozmówców.

Dwa kolejne wystąpienia zaprezentowali przedstawiciele gospodarzy. Dr Grażyna Piechota omówiła zagadnienie obecności dawnych książek w amerykańskich serialach kryminalnych. Poruszyła temat książki jako „bohatera” filmu, książki, która staje się motywem kryminalnym lub zagadką do rozwiązania. Analizie poddała dwa serie: „Kości” i „Zabójcze umysły”. Na jej podstawie wykazała, że książka występuje w nich w podwójnej roli: jako inspiracja dla morderców oraz narzędzie dla kryminologów, przy pomocy którego zagadki zbrodni udaje się rozwiązać. Natomiast dr Sebastian Kotuła zajął się próbą wyjaśnienia mechanizmów działania telewizyjnej promocji książki. Omówił problematykę wpływu telewizji na książki i czytelnika. Zauważył, że liczba programów stricte poświęconych książkom sukcesywnie

maleje. Zastanowić należy się też, czy są to programy o książce czy o literaturze? Problemem jest brak definicji telewizyjnego programu poświęconego książce. Główna część wystąpienia dotyczyła próby wykazania mechanizmu działania telewizyjnej promocji książki na przykładzie programu „Książki z górnej półki”. Według niego w programie współgra zarówno warstwa wizualna (książki są wielokrotnie pokazywane), jak i werbalna (mówi się o nich). Występuje tam silny mechanizm wartościowania, książka jawi się jako wartość poznawcza, estetyczna, moralna lub praktyczna.

Ostatnia sesja pierwszego dnia obrad zawierała 6 referatów. Przewodniczyła jej dr hab. Małgorzata Góralska. Tematyka referatów oscylowała wokół zagadnień przemian rynku wydawniczego pod wpływem nowych technologii. Dr Kamila Augustyn (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego) przedstawiła referat *Rynek wydawniczy w epoce nowych mediów. Szanse i zagrożenia dla popularyzacji książki*. Wskazała na postępujący spadek czytelnictwa, jego przyczyny oraz sposoby popularyzowania książki w nowej sytuacji. Według niej rynek wydawniczy w epoce nowych mediów to przestrzeń równie wielu szans co zagrożeń dla książki. Postawiła pytania o to, co stanowi o wartości książki w czasach, w których coraz częściej nie posiadamy jej fizycznej postaci, a mamy jedynie dostęp do treści, o to co zyskuje, a co traci ta forma za sprawą nowych, cyfrowych mediów. Omówiła rynek książki tradycyjnej i elektronicznej oraz kwestie jej dystrybucji. Autorka zauważyła, że nie da się prosto porównać e-booka do książki papierowej. W przypadku tego pierwszego przedmiotem sprzedaży nie jest sama książka, ale prawo do korzystania z niej, dostęp do treści, czyli usługa.

Kolejne wystąpienie dr Ewy Jabłońskiej-Stefanowicz (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego) *Od producenta do kuratora. Wydawca wobec nowych mediów*, dotyczyło roli i pozycji wydawcy we współczesnym świecie, w którym łatwo książkę opublikować, a trudno dotrzeć z informacją o jej istnieniu do zainteresowanego czytelnika. Autorka prześledziła zmiany w terminologii edytorskiej, polskiej i angielskiej oraz zadania kuratora. Odniosła się przede wszystkim do pracy Michaela Bhaskara *Curation. The power of selection in a World of Excess*. Według niej kurator zaczyna przypominać wydawcę, staje się opiekunem autorów. Z osoby, która umiała znaleźć nową książkę i ją wydrukować staje się kimś, kto jest w stanie ocenić jej potencjał i wprowadzić go w życie przez doskonale opracowanie, promocję, ekspozycję i sprzedaż.

Festwalizacja jako sposób na zaistnienie literatury w mediach? to tytuł referatu mgr Agnieszki Karp-Szymańskiej (Grupa CzasDzieci.pl oraz Festiwal Literatury dla Dzieci). Autorka poruszyła problematykę festiwali, które stają się coraz popularniejszą formą promocji literatury dla dzieci. W swoim wystą-

pieniu zawarła obserwacje z jedenastoletniej pracy w portalu internetowym skierowanym do dzieci i rodziców oraz czteroletniej pracy przy największym w Europie Festiwalu Literatury dla Dzieci. Przedstawiła wady i zalety tej formy promocji oraz warunki, jakie musi spełniać festiwal, aby był skuteczny. Według niej, aby festiwal spełnił swoją rolę, musi być atrakcyjny medialnie.

Dr Bożena Hojka, kolejna przedstawicielka środowiska wrocławskich bibliologów, wygłosiła referat pt. *Funkcje i formy wykorzystywania elementów graficznych w obrazkowych słownikach internetowych*. Dokonała porównania słowników obrazkowych i ilustrowanych i przeanalizowała funkcje materiału ilustracyjnego w obydwu formach. Analizie poddała słowniki dostępne online, darmowe, które zostały wyszukane za pomocą wyszukiwarki Google (słownik obrazkowy online / słownik ilustrowany online). W referacie omówiła trzy słowniki: „Elector.pl – szkoła języków online”, „Free online picture dictionary for kids” i „Niemiecki. nauka w sieci”. Podsumowując wskazała, że ilustracja wykorzystywana jest nie tylko do prezentacji znaczenia, ale także do zorganizowania procesu uczenia się, a interaktywność wykorzystuje się w celu stymulowania procesu zapamiętywania, przyswajania i utrwalania słownictwa.

Zagadnienie wzajemnych relacji pomiędzy literaturą i nowymi mediami było przedmiotem referatu mgr Katarzyny Staniuk (Instytut Kulturoznawstwa UMCS). Autorka zwróciła uwagę na przejście od kultury pisma do kultury obrazu i pokazała to na konkretnych przykładach. Jest to związane m.in. z możliwością wizualizacji literatury. Według niej zmiany w obszarze literatury można rozpatrywać zarówno na poziomie treści i sensu jak i na poziomie formalnym (budowa i konstrukcja tekstu). Przekształcenia te widoczne są zarówno w utworach tradycyjnych, jak i tych zarejestrowanych na nośniku cyfrowym lub w sieci. Poruszyła też problemy relacji pomiędzy sztuczną inteligencją a literaturą oraz cyborgizacji komunikacji.

Ostatnim referatem wygłoszonym pierwszego dnia obrad było wystąpienie dr. Pawła Bernackiego (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego) pt. *Gry paragrafowe – relikwiny przeszłości czy nadzieja na przyszłość?* Autor omówił historię tego gatunku stanowiącego swoistą hybrydę książki i gry RPG w Polsce i na świecie oraz zaprezentował przykłady gamebooków. Stwierdził, że możemy mówić o załazku renesansu tych gier.

Z uwagi na brak czasu organizatorzy przy aprobacie referentów zdecydowali się przenieść dyskusję oraz ewentualne pytania do kulaarów i uczestnicy udali się na uroczystą kolację.

W drugim dniu obrad wygłoszono dziesięć referatów. Ich problematyka dotyczyła głównie różnych form funkcjonowania książki w Internecie. Pierwszą sesję podzielono na dwie sekcje. Przewodniczyły im dr Anita Has-Tokarz

(sekcja B) oraz dr hab. Iwona Morawska (sekcja A). W sekcji A wygłoszono cztery referaty. Pierwszy z nich, dr hab. Katarzyny Taluć (Instytut Bibliotekoznawstwa i Informatyki Uniwersytetu Śląskiego) dotyczył *Literatury dla dzieci i młodzieży w Internecie*. Autorka wyróżniła dwa podstawowe obszary badawcze w perspektywie komunikacyjnej: nadawca osobowy (pisarz) i jego sposoby komunikowania się z odbiorcą (czytelnikiem) oraz nadawca instytucjonalny (biblioteki; wydawcy; czasopisma; redakcje portali, wortal; stowarzyszenia; organy administracji państwowej). Zwróciła uwagę na problem dyskusji o kryteriach wartościowania literatury w Internecie oraz przedstawiła przykłady funkcjonowania tekstu literackiego w sieci. Analizie poddała strony internetowe trzech wydawnictw literatury dziecięcej: Wydawnictwa Olesiejuk, Naszej Księgarni oraz Grupy Publicat: Pajon. Podsumowując stwierdziła, że tylko badania holistyczne gwarantują właściwe wnioski.

Trzy kolejne referaty prezentowały problematykę kształcenia młodzieży w dobie nowych mediów i były głosem środowiska filologów polskich. Dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS (Instytut Filologii Polskiej UMCS) przedstawiła referat zatytułowany *Lektura szkolna w sieci*. Stanowił on prezentację wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów i nauczycieli, dotyczących sposobów funkcjonowania lektur szkolnych w sieci. Autorka poddała również obserwacji wybrane, najpopularniejsze wśród uczniów i nauczycieli strony internetowe, blogi tematyczne oraz portale edukacyjne związane z szkolną lekturą i jej „omówieniem”. Wyróżniła trzy podstawowe kategorie funkcjonowania lektur w sieci: wykazy lektur szkolnych, portale edukacyjne i kolekcje cyfrowe, serwisy tematyczne poświęcone literaturze np. *Lubimy czytać*, serwisy z opracowaniem lektur oraz serwisy dydaktyczne dla nauczycieli. Sondaż diagnostyczny przeprowadzony wśród 200 uczniów i 20 nauczycieli miał na celu zbadanie częstotliwości korzystania z serwisów, motywacji, oceny merytorycznej (nauczyciele) oraz przydatności w nauce (uczniowie). W podsumowaniu Autorka stwierdziła, że polonista nie może ignorować faktu, iż lektury szkolne funkcjonują w różnej postaci w sieci.

Mgr Edyta Wójcicka (Instytut Filologii Polskiej UMCS) zajęła się problematyką mediów społecznościowych i rolą jaką mogą odegrać w kształtowaniu kultury czytelniczej nastolatków. Postawiła sobie za cel odpowiedź na kilka pytań, m.in. czy rzeczywiście przeżywamy kryzys czytelnictwa, jaką rolę mogą odegrać media w edukacji czytelniczej młodzieży, czy technologia jest sprzymierzeńcem czy wrogiem nauczycieli, czy i jak polonista może wykorzystać popularność portali społecznościowych? Omówiła popularne grupy społeczne i kampanie promujące czytelnictwo na Facebooku m.in.: „Nie mam czasu czytać książki”, „Książki – lubię to”, „Ja czytam”. Stwierdziła, że niewątpliwie portale społecznościowe mogą być edukacyjnym oknem na świat.

Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja...

Ostatni referat w sekcji pt. *Wpływ kultury medialnej na przezwyciężanie oporu ucznia w sferze czytania i recepcji lektury szkolnej* przedstawiła studentka filologii polskiej UMCS Sylwia Gierczak. Autorka przedstawiła propozycje rozwiązań dla nauczycieli z wykorzystaniem nowych mediów np. kanału YouTube czy kodów QR, dzięki którym mogą przezwyciężać niechęć do czytania wśród uczniów.

W Sekcji B zaprezentowano jedynie dwa z czterech zaplanowanych referatów. Z dwóch pozostałych jeden – dr. Pawła Bernackiego został wygłoszony poprzedniego dnia (referent nie mógł uczestniczyć w drugim dniu obrad), drugi – mgr. Bartłomieja Makowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego pt. *Cyfrowa książka – projekt (nie)zrealizowany. Przypadek „Starości aksolotla” Jacka Dukaja* nie został wygłoszony z powodu nieobecności referenta. Organizatorzy mają nadzieję, że tekst jednakowoż ukaże się w publikacji pokonferencyjnej.

Dr Magalena Marzec-Józwicka (Instytut Filologii Polskiej KUL) wygłosiła referat pt. *Nowoczesne media a czytelnictwo*. Autorka zwróciła uwagę na popularność tematu czytelnictwa w nowych mediach. Przedstawiła przykłady ogólnoswiatowych i ogólnopolskich kampanii czytelniczych, blogów, forów, virali, profili na Facebooku oraz akcji szkolnych i klasowych poświęconych czytelnictwu.

Problematyce *Kompetencji czytelniczych w kulturze informacji* poświęcone było wystąpienie mgr Marka Dei (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ). Autor omówił wzajemne relacje pomiędzy kulturą czytelniczą, medialną i informacyjną oraz problem zmiany kompetencji pod wpływem technologii. Omówił też wzajemne zależności pomiędzy różnymi kompetencjami oraz tzw. metakompetencje, do których zaliczył: kompetencje cyfrowe, visual literacy, kompetencje informatyczne, kompetencje medialne i kompetencje czytelnicze.

Ostatniej sesji plenarnej przewodniczyła dr hab. Małgorzata Latoch-Zielińska, prof. UMCS. Rozpoczęła ją mgr Joanna Pytel (Gimnazjum nr 39 w Krakowie) prezentując blog „Rekomendacja 39” prowadzony przez uczniów tejże szkoły. Działający od pięciu lat blog, założony z inicjatywy autorki – nauczyciela bibliotekarza, stanowi przykład wykorzystania nowych mediów w procesie uwrażliwiania na literaturę za pośrednictwem biblioteki szkolnej.

Dr Magdalena Cyrklaff-Gorczyca (Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK w Toruniu) przedstawiła problematykę media relations na przykładzie wybranych bibliotek toruńskich. Autorka omówiła narzędzia media relations oraz zaprezentowała wyniki sondażu diagnostycznego przeprowadzonego wśród toruńskich księżnic. Wynika z niego, że biblioteki w swej pracy stosują narzędzia media relations. Biblioteka naukowa i publiczna są do-

brze przygotowane do działań w zakresie promocji i PR, mają powołane do tego oddzielne komórki. Biblioteka pedagogiczna nie posiada odrębnej sekcji, zadanie utrzymywania kontaktów z mediami należy do jednego z pracowników. W ramach media relations placówki te wykorzystują notatki prasowe, wywiady, materiały specjalne, informacyjne oraz relacje. Na niekorzyść należy zaliczyć fakt, iż żadna z bibliotek nie bada odbioru jej wizerunku w mediach i otoczeniu społecznym.

Dwa ostatnie wystąpienia dotyczyły obecności książki w serwisach społecznościowych. Dr Mikołaj Ochmański (Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW) przedstawił referat pt. *Serwis Youtube jako miejsce prezentacji wiedzy oraz kształtowania stereotypów na temat książki i bibliotek*. Omówił najpopularniejsze vlogi książkowe (BookTube) oraz filmy prezentujące stereotypy dotyczące bibliotek i bibliotekarzy. Natomiast mgr Lidia Jarska, przedstawicielka rodzimego Instytutu, analizie poddała obecność dawnej książki w mediach społecznościowych. Dokonała tego pod kątem zasad marketingu społecznościowego. W prezentacji przytoczyła przykłady stron poświęconych książkom na Facebooku, w blogosferze, Twitterze oraz serwisie YouTube.

Organizatorów cieszy fakt, że w konferencji, jako słuchacze wzięli udział liczni przedstawiciele lubelskiego środowiska bibliotekarzy. Nieoceniona okazała się pomoc studentów z Koła Naukowego Infobrokeringu i Nowych Technologii "InfoHunters". Ich zaangażowanie niewątpliwie przyczyniło się do pozytywnego odbioru konferencji.

Podsumowując dwudniowe obrady prof. dr hab. Jadwiga Woźniak-Kasperek zwróciła uwagę na bogactwo i aktualność poruszanej problematyki. Według niej szczególną wartością konferencji, oprócz zapoznania się z wynikami najnowszych badań, była możliwość wymiany doświadczeń pomiędzy praktykami i teoretykami książki oraz spojrzenie na nią z różnych perspektyw badawczych. Na koniec skierowała słowa podziękowania do organizatorów.

Publikacja pokonferencyjna będzie zawierała jeden dodatkowy tekst, nadesłany przez gości z Narodowego Uniwersytetu „Lwowska Politechnika” z Ukrainy, Svitlany Lisiny Ph.D., Assoc. Prof. i Oleksandra Morushko Ph.D., Assoc. Prof. *Book and a reader in the modern socio-cultural environment*, którzy nie mogli osobiście uczestniczyć w obradach.

Organizatorzy są przekonani, że problematyka, wokół której oscylowała konferencja jest na tyle interesująca, że będzie kontynuowana podczas kolejnych edycji.